

Historische Kring Maarssen

Naar erkend scharrelvees

Slagerij
Dorresteyn
sinds 1882

Nassastraat 4
Tel. 0346 - 561219
Maarssen

 Ruimtelijk
Adviesbureau
Groenendijk

Overheidsadviseur
in het
ruimtelijk domein

Zwanenkamp 52
3607 RD Maarssen
T 0346-286233
M 06-54341553
E bas@groenendijkadvies.nl

RADIO - T.V.
ELECTR. HUISHOUDELIJK
+ VOORDEEL + VAKMANSCHAP
+ KWIEKE SERVICE

radio en t.v. speciaalzaak

elektron

Nassastraat 9-11,
3601 BA Maarssen
telefoon: 0346-562081

ALDA
body fashion

beenmode lingerie badkleding

Langegracht 55 © 0346 575343 3601 AK Maarssen

Inhoudsopgave

- 94. Colofon
- 95. Van de redactie en Kringnieuws
- 98. De Kaatsbaan, deel 23
- 100. De bouw van Maarssenbroek, deel 4
- 102. Rouwborden in de Hervormde kerk van Maarssen, deel 5
- 103. In en om Tienhoven, deel 4
- 105. Uit het fotoarchief van Jan J. van Dijk, deel 11
- 108. Het Fonds van Weldadigheid
- 112. De heer van Maarsseveen
- 119. Uit de oude schoenendoos, deel 56

HISTORISCHE KRING MAARSSSEN

Colofon

Opgericht 11 september 1972, opgenomen in het verenigingenregister bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Utrecht en Omstreken onder nummer 301763120000.

Bestuur: Sander Snijders, voorzitter
Ria Tijhuis, secretaris, Postbus 90, 3600 AB Maarssen, tel.: 0346.575222
Ronald van Tongeren, penningmeester
Tineke Barneveld
Hans van Bommel
Henk Blaauw
Bert de Ruiter
Jan Simonis
Arie de Zwart

Leden van verdienste: C.W.P. Bloemendaal (27-02-2003)
drs. W. Smits (10-02-1994)

Ereleden: Mevr. M.C. Hatzmann-Scheltema (23-02-2006)
B. de Ruiter (21-02-2002)
J.H. Sagel (22-02-2001)
B. Visschedijk (26-02-2009)
Mevr. G.M. Willekes-van Putten (24-02-2000)
Mevr. A. Wolters-Dekkers (03-03-2011)
A. de Zwart (03-03-2011)

Redactie: Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, 3601 DR Maarssen,
tel.: 0346.563599, e-mail: bjruiter@ziggo.nl
(verkoop losse nummers) ISSN: 1384-0967

Ria Tijhuis, Bloemstede 434, 3608 VB Maarssen,
Tel.: 0346.575222, e-mail: riatijhuis@hotmail.com

Nelleke Hendrikse

Eugène van Diepen, e-mail: eugenevandiepen@online.nl

Lidmaatschap: Het lidmaatschap kost € 14 per jaar. Opzeggen kan alleen vóór het einde van het kalenderjaar. De lidmaatschapsbijdrage dient te worden voldaan d.m.v. de acceptgirokaart (maart/april). Voor meer informatie en aanmelden als lid van de Kring kunt u contact opnemen met Ronald van Tongeren, Wilhelminaweg 1a, 3603 CR Maarssen, tel.: 0346.556696, e-mail: rtongere@ziggo.nl. Eventuele stortingen op ons gironummer 2907376 t.n.v. penningmeester Historische Kring Maarssen.

Werkgroep archief/bibliotheek: Henk Blaauw, e-mail h.blaauw1@casema.nl en Nel van Haaften
Werkgroep archeologie: Henk Blaauw, Bloemstede 193, 3608 TB Maarssen,
tel.: 0346.562425

Website H.K.M.: www.historischekringmaarssen.nl
E-mailadres H.K.M.: bestuur@historischekringmaarssen.nl
Vormgeving en druk: Kaldenbach Grafische Producties - Maarssen,
www.kaldenbach.nu

Van de redactie

Het overnemen van artikelen zonder toestemming van de redactie is verboden.

De inhoud van de artikelen is voor de verantwoording van de auteur.

U kunt kopij voor het volgende nummer inleveren vóór 1 januari 2014

Kringnieuws

Intekenen boek

“Verdwenen en bestaande boerderijen te Maarssen en Oud-Zuilen”

Zoals het er nu naar uit ziet ben ik eind van het jaar klaar met het verzamelen van gegevens en foto's voor bovenstaand boek. Het zal, net als het boek “Maarssenbroek zoals het was”, een boek worden op A4 formaat met harde kaft, voorzien van bewonersgegevens vanaf 1850 en veel mooie foto's in zwart/wit. Het zal ongeveer 400 blz. dik worden en voor intekenaars 25 euro gaan kosten. In de winkel gaat dit boek 30 euro kosten.

Indien u wilt intekenen en met naam en plaats vermeld wilt worden in het boek, verzoek ik u mij de volgende gegevens te verstrekken:

- Voorletters of voornaam, achternaam en woonplaats.
- Het aantal exemplaren dat u wilt afnemen.

Mocht u nog wat meer willen weten, dan kunt u altijd contact met mij opnemen:

Henk Blaauw, Hist. Kring Maarssen, tel.: 0346-562425, email: h.blaauw1@casema.nl.

Bibliotheek

Sinds enkele maanden is een actieve werkgroep bezig met de herindeling van onze bibliotheek. Dit was vooral nodig na de mooie schenkingen van alle boeken over stad en provincie Utrecht, de Vechtstreek en Maarssen uit het bezit van de bibliotheken van Maarssenbroek en Maarssen-dorp. Belangstellenden kunnen de bibliotheek van de Kring bezoeken in onze ruimte van het gebouw Silverstein bij Goudestein op donderdagmorgen van 09.30 tot 11.00 uur. Een deel van het boekenbezit is ook bedoeld om uitgeleend te worden.

Archief

Een werkgroep van de Kring heeft het interessante archief van de vroegere Coöperatieve Landbouw Vereniging aan de Straatweg, een aantal jaren nadat het in ons bezit kwam, nu volledig gearchiveerd. Deze documentatie is binnenkort via de website van de Kring in te zien. We zijn de vroegere directeur van de Coöperatie, de heer S. Komdeur, postuum dank verschuldigd voor zijn mooie schenking.

Cadeautip voor de feestdagen

Graag wil het bestuur nogmaals de wandel- en fietsgids “de Daalsedijkroute” bij u aanbevelen. Met de komende feestdagen in het verschiet is het, voor de prijs van € 7,50, een heel aardig boekje om ten geschenke te geven met Sinterklaas of de Kerstdagen. Het is verkrijgbaar bij ons bestuurslid Bert de Ruiter, Nic. Maesstraat 6, tel. 0346 - 563 599.

Excursie 2014

Deze is op zaterdag 24 mei. In het februari periodiek worden bestemming en bijzonderheden bekend gemaakt.

Het lezingenprogramma

Op **21 november** wordt de avond verzorgd door de heer Wim Weys. Het is al bekend dat dit een heel mooie lezing is over de historie van “Natuur en landschap in de Vechtstreek”. De inleider zal dit onderwerp toespitsen op Maarssen en omgeving.

Op **9 januari** een filmavond “een terugblik in de tijd”, samengesteld door Bert de Ruiter aan de hand van in ons bezit zijnde oude films.

Op **6 maart** is onze jaarvergadering. Vanaf ± 21.00

uur een lezing met afbeeldingen de Maarssense middenstand betreffende, verzorgd door Cees Bloemendaal. Nadere bijzonderheden volgen in het februari periodiek.

Op **17 april** een lezing van Merwedekanaal tot Amsterdam-Rijnkanaal en industrialisatie, verzorgd door Hans van Bommel met digitale assistentie van Bert de Ruiter. Dit is een vervolg op de eerdere lezing over het Merwedekanaal.

De lezingen zijn in de Open Hof. Aanvang 20.00 uur. Leden vrije toegang. Niet leden € 3,-.

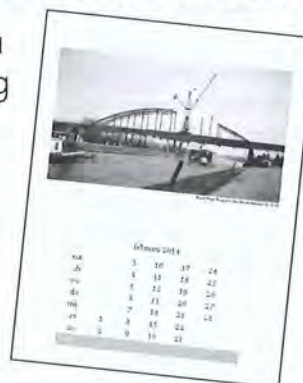
Kalender van Maarssen

Een aanbieding voor leden, zie onderstaand bericht. Deze kalender is 42 x 30 cm groot. Bij inlevering van de envelop waar dit periodiek in heeft gezeten bij de drukker op de Binnenweg, ontvangt u € 5,- korting en steunt u ook nog de Kring.

Maarssen van toen kalender 2014

Nu verkrijgbaar via de Historische Kring Maarssen van €19,95 voor €14,95 en u steunt er de vereniging ook nog mee.

Bij inlevering van de verzendenvolp van dit bulletin ontvangt u 5 euro korting op deze prachtige kalender. Inleveren, afhalen en betalen kunt u bij de drukkerij aan de Binnenweg 12 in Maarssen.

Hans van Bommel ontvangt de Ton Stork Vechten voor de Vechtpenning 2013

“De Vechtplassencommissie reikt elke twee jaar de Ton Stork Vechten-voor-de-Vechtpenning uit aan iemand die zich buitengewoon verdienstelijk heeft gemaakt voor het behoud van het unieke karakter van de Vechtstreek”. Het gaat om een fraai plastic van een plompenblad met op de achterzijde een gedicht dat Constantijn Huygens schreef aan Joan Huydecoper (1599-1661):

*“Ick sit op Hofwijck,
staeg aen Goudestein. En denck,
en vliede van mijn Vliedt,
om voor Uw Vecht te vechten”.*

Ton Stork werd in 1999, na dertig jaar voorzitterschap van de Vechtplassencommissie, als eerste “Vechter voor de Vecht” met deze penning geëerd. In september 2013 werd deze penning voor de acht-

ste keer uitgereikt. "De sleutelwoorden in relatie tot de nieuwe penninghouder zijn: een uitzonderlijke kennis van de historie van de Vechtstreek en een belangeloze gedrevenheid om deze kennis in te zetten in het belang van de Vechtstreek". Het juryrapport is één grote lofuiting op Hans. "Last but not least wil ik opmerken dat de nieuwe penninghouder een aimabel, bescheiden en uiterst diplomatiek mens is".

Wij van de Historische Kring Maarssen willen ons bestuurslid Hans heel hartelijk feliciteren met deze uitzonderlijke en eervolle onderscheiding. (De aanhalingen komen uit het juryrapport).

Rectificatie

Tot onze spijt zijn in het vorige periodiek bij het artikel van Hans Sagel over de Barrel Boys de noten onder aan het artikel weggefallen. Deze zijn hieronder alsnog weergegeven.

Mocht u het artikel nogmaals willen lezen, dan vindt u hieronder de bijbehorende achtergrondinformatie.

Noten

1. De N.V. Olieraffinaderij Zuilen was van 1921 tot 1965 in Maarssen gevestigd, bron Archief Kamer van Koophandel Utrecht
2. "De Magneet", Nieuws- en Advertentieblad voor de Vechtstreek, Vrijdag 27 juni 1941
3. O.a. Utrechtsch Dagblad, 24 juli 1941
4. Bij de samenvoeging van Maarssen en Maarsseveen op 1 januari 1949 telt de nieuwe gemeente bijna 7400 inwoners.
5. Het betreft volgens het Utrechtsch Dagblad de heren J. van Putten, J. Lodder, S. v.d. Burgt en F. Hovius en de dames J. Heinink, Wijnandts, G. van Tellegen en E. de Vries.
6. Dansverbod is dan nog kersvers, het werd door de Duitse bezetters ingesteld op 22 juni 1941. (L. de Jong, Koninkrijk der Nederlanden in de tweede wereldoorlog).
7. Bron o.a. het Utrechtsch Nieuwsblad, zaterdag 20 december 1941
8. Johannes Corduwener, (geb. Leiden 1911, overl. Vreeland 1966), destijds zeer bekend musicus. Was zanger, meervoudig instrumentalist, tekstschrijver en orkestleider. Werkte o.a. voor de Vara.
9. Joop (Johan, Louis) Geesink, (geb. Den Haag 1913, overl. Amsterdam 1984), Nederlands filmproducent, vooral bekend geworden door zijn filmwerk met poppen. Zoals Loeki de Leeuw Van de reclame op de TV
10. De Maarssense Orkest Vereniging werd opgericht op 21 november 1949.
11. Statuten en huishoudelijk reglement van de Maarssense Orkest Vereniging thans dankzij de schenking van mw. E. Kamminga in het archief van de HKM
12. Waarschijnlijk het Utrechts Dagblad omstreeks 21 nov. 1949
13. Drie thans tamelijk in de vergetelheid geraakte musici. Allen leeftijdgenoten van Kamminga. Respectievelijk geboren in 1900, 1903 en 1900. Hugo Godron violist, docent en dirigent. Jan Keessen violist, docent. Speelde o.a. in het Utrechts Stedelijk Orkest en het Concertgebouw Orkest. Piet van den Hurk, fluitist, docent en dirigent, speelde in het Utrechts Stedelijk Orkest en was hoofdleraar aan het Utrechts Conservatorium. Bron Muzieklexicon Gerrit Slagmolen.
14. Nieuw Utrechts Dagblad, woensdag 30 januari 1952 ●

DE KAATSBAAN

Deel 23

Door: Cees Bloemendaal

Kaatsbaan nr. 20

De meeste panden aan de Maarsseveense kant van de Kaatsbaan staan in het huizenboek vanaf 1818. Huisnummer 20, dat we nu nader bekijken, valt daar echter niet onder.

De oudste aantekening stamt uit 1830, toen Jan Brantsen eigenaar was van dit pand en de ongehuwde Margaretha van Es, rond 1760 geboren, de bewoonster ervan was. Er staat vermeld dat zij geen beroep had en gezien haar leeftijd zou zij wel eens rentenierster kunnen zijn geweest.

In 1844 komen we Huibert Hartog tegen, een timmerman, die in dat jaar eigenaar was. Zoals we in de vorige aflevering konden lezen, bezat hij in die tijd ook Kaatsbaan nr. 18. Alleen staat hij daar vermeld als Huybert den Hartog! Deze timmerman heeft hier tot 1866 gewoond en is opgevolgd door bakker Jacobus A. Beszelsen. De schilder Gerardus Maureau, ook in de vorige aflevering nader bekeken, heeft daarna het pand betrokken.

Op 13-11-1890 treffen we Petrus F.J. Streep, brooddepothouder, hier aan. Of het brood niet van goede kwaliteit was of dat er te weinig klanten kwamen weten we niet, maar hij was na vijf maanden alweer vertrokken.

Toen kwam barbier Johannes Pieter de Jong hier zijn beroep uitoefenen. Op 2 april 1891 kon men zich bij Pieter laten scheren en knippen. Het mooie pand van Pieter moest natuurlijk verzekerd worden tegen brand.

In de oude brandschadepolis (zie afbeelding 1) van maatschappij "de Nederlanden van 1845" werd het pand voor 2000 gulden verzekerd, te weten 700 gulden voor meubelen en huisraad, 500 gulden voor linnen en kledingstukken, 100 gulden voor goud en zilver, 200 gulden voor sieraden, spiegel, schilderijen en boeken en 500 gulden voor de rest.

Deze Pieter kon eind 1895 een andere zaak overnemen in Maarssen aan de Kaatsbaan nr. 1, het nu leegstaande pand bij de brug.

DE NEDERLANDEN VAN 1845.

GEVESTIGD TE ZUTPHEN.

Kantoor te AMSTERDAM: Sophia-plein, hoek Kalverstraat.

KAPITAAL f 4.000.000.—

RESERVES op 31 Dec. 1890 f 12.194.16

Polis No. 514926

Van den Heer J. de Jong

te Maarsseveen

Vervaldag 4 elber 1891

Jaarlijks te betalen premie f 2.60

ONTVANGEN

Premie tot 4 elber 1890 f betaald

Polis " " "

Agentuurkosten " " "

Som f

Af onverschoten premie Polis No.

Blijft f

aan de hand, den 14 November 1890

[Handwritten signatures and stamps]

Agentschap: Maarsseveen-Cyema

De Verzekerde gelieve in zijn belang kennis te nemen, zoowel van de verzekerings-voorwaarden als van de omschrijving van het risico in de polis.

Afbeelding 1

Terug naar nr. 20, waar na de barbierszaak een heel andere nering werd geopend.

We stuiten nu op een voor ouderen bekende Maarsse familie, waarvan de nazaten nog steeds in ons dorp wonen (zie afbeelding 2).

Schoenmaker Cornelis Dijkers, op 4 september 1869 te Loenen geboren, was gehuwd met Hendrika van Putten en hij begon op 11 februari 1896 in de voormalige barbierszaak zijn schoenmakersbedrijf. Bij de start werd het pand gehuurd van de bekende Gerardus Maureau, na een aanlooptijd van tien jaar werd Cornelis voor 2500 gulden eigenaar van nr. 20. Na de dood van Cornelis zetten diens broers Johannes en Jozef het bedrijf voort (zie afbeelding 3). Volgens het blad de Vechtstroom van 20 februari 1974, beëindigden beide broers in het voorjaar van 1974 hun werkzaamheden en gingen genieten van hun welverdiende rust. Johan, de oudste, heeft hier echter maar een zestal jaren van kunnen genieten, want op 2 november 1980 is hij overleden.

De beide broers waren de laatste twee echte schoenmakers in ons dorp. Zij hebben, Johan 65 jaar en Jozef 52 jaar, schoenen gelapt voor hun klanten. Hun klanten vonden het erg jammer dat zij er mee stopten. De broers werkten de laatste jaren wel 72 uur per week!

Na het overlijden van Johan bleef zijn weduwe, Wilhelmina Klarenbeek, tot haar vertrek naar de Maria Dommer, er tot 1 april 1993 wonen.

Sinds 18 februari 1994 woont hier Jacobus Schrijner, daarna komt er een heel ander bedrijf in het pand nl. een galerie met de naam "Re-Vue"... Vier jaar nadien vestigt zich hier, in april 2006, een opticien die zijn zaak drijft onder de naam "Brillenman". Hij redt het niet en gaat in augustus 2009 failliet. Toch ziet Rob Boon van de gelijknamige brilmodezaak hier wel een toekomst en dat blijkt ook juist, want tot op de dag van vandaag kan men hier terecht om een beter zicht te krijgen op onze onzekere toekomst. ●

Afbeelding 2: v.l.n.r.: Alie v.d. Lugt, Johan Dijkers, Ger Siero - Dijkers, opa Cees Dijkers, Joop Dijkers (kleine jongen), Toon Eglem (opa van Frank Eglem).

Afbeelding 3: plm. 1925. Vader Cees Dijkers met links Joop Dijkers en rechts Han Dijkers.

De bouw van Maarssenbroek

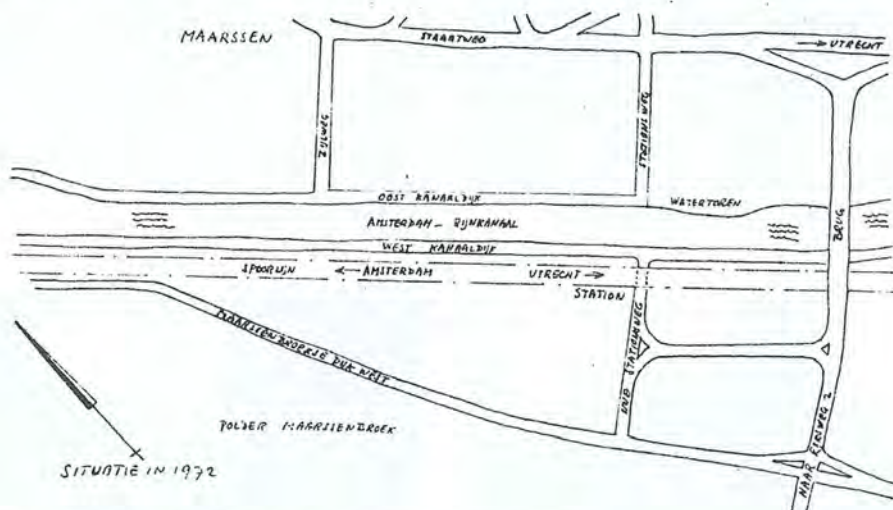
Deel 4

Door: Arie de Zwart

De Nieuwe Stationsweg

We beginnen de vierde bijdrage over de bouw weer met een stukje historie. In dit geval iets over de situatie in de buurt van het station in 1972, kort voor het begin van de nieuwbouw in Maarssenbroek.

met het maken van de funderingen voor de masten. In dezelfde maand was in Bloemstede in feite de woningbouw gestart door het slaan van de eerste heipaal. De daaropvolgende maanden werden de 18 nieuwe masten één voor één geplaatst. Vervolgens

Afbeelding 1: Uit een artikel van Hans Sagel, periodiek HKM, jg. 8, nr. 3, blz. 47.

Rechts zien we de Verbindingsweg van en naar Vleuten, in gebruik genomen na de bouw van de Hoge Brug in 1938. Deze deed vanaf 1954 ook dienst als weg van en naar de A2, tot de komst van de Zuilense Ring rond 1980.

De Stationsweg en Nieuwe Stationsweg waren tot 1938 verbonden door een draaibrug over het kanaal. De Nieuwe Stationsweg zorgde voor de verbinding van de Maarssenbroeksedijk met het station en Maarssen, en omgekeerd.

Verplaatsing van de hoogspanningsleidingen

Door de woningbouwplannen was het nodig de hoogspanningsleidingen te verplaatsen naar de rand van het bouwgebied. Hiermee was in 1973 heel veel geld gemoeid. In april was men al begonnen

Afbeelding 2: Deze afbeelding geeft een mooi beeld van de rust ter plaatse. De fotograaf stond met zijn rug naar de Maarssenbroeksedijk. In de huidige situatie staat links, ongeveer op de plaats van de huizen, een parkeergarage van Bisonspoor en rechts van de weg is nu Antilopespoor.

werden de leidingen ingehangen en op het landelijk kabelnet aangesloten. Dit laatste gebeurde in augustus. Daarna werden de oude masten afgebroken. De kosten van deze verplaatsing bedroegen ruim 2 miljoen gulden (zie afbeelding 3).

Afbeelding 3: Twee technici zijn bezig met kabelwerkzaamheden (Foto Jan J. van Dijk).

Wegwijs in het nieuwbouwgebied

De gemeente had al in 1971 een commissie ingesteld om een goed bruikbaar systeem van bewegwijzering en adressering te ontwerpen. Onder leiding van wethouder Waage werd de opdracht ter hand genomen. De andere leden van deze groep waren gemeenteburgemeester de heer Van Stuyvenberg, als secretaris, en de heren Jansen, directeur van het Maarssens postkantoor en ir. Risseuw van het instituut Stad en Landschap. Dit instituut, in samen-

werking met het bureau voor grafische ontwerpen Tel Design Associated werkte de door de commissie geformuleerde voorstellen uit. In deze plannen kwam naar voren om voor de wijken in Maarssenbroek gebruik te maken van borden met beeldtaal waarmee richting en doel worden aangegeven met voor iedereen begrijpelijke symbolen. Wat de adressering betreft kon binnen de wijk volstaan worden met een huisnummer (en wat later daarbij een postcode, waarvoor de plannen toen al bestonden). Dit voor Nederland unieke systeem met beeldtaal kreeg grote belangstelling. Het maakte onder meer in die tijd deel uit van een tentoonstelling bij de opening van de Verkeersacademie in Tilburg. En het tv-programma "Hier en Nu" maakte een programma over het systeem (zie afbeelding 4).

Afbeelding 4: Het afgebeelde bord was een proefbord zoals dat gebruikt werd bij de opnamen voor het tv-programma "Hier en Nu". Het stond op de verbindingsweg naar Vleuten ter hoogte van de afslag naar de Floraweg (Foto Jan J. van Dijk).

Nawoord

Toch bestond er in dat vroege stadium kritiek op de gekozen namen voor de wijken, niet op het systeem met beeldtaal. Hierover volgt meer in het volgende periodiek, ook vervolgen we dan het gedeelte over de bouw van Bloemstede. ●

Rouwboarden in de Hervormde kerk van Maarssen

Deel 6

Door: Rutger de Graaf

Rouwbord 5.

Dit bord is ter herinnering aan **Isabella Agneta van Lockhorst**, gedoopt 13 januari 1732 te Utrecht, overleden 24 december 1764 te Amsterdam, dochter van Diederik van Lockhorst en Maria Catharina van Tuyl van Serooskerken, eerste echtgenote van Jan Elias Huydecoper, zoon van Jan Huydecoper en Sophia Maria van der Meulen.

De lijst heeft een Louis XV, reliëf decoratie van rocailleachtige elementen; aan de onderzijde bevinden zich, in hoog reliëf, vanitassymbolen: naar beneden gerichte fakkels en een zandloper met een vogel- en vleermuisvleugel.

De bovenzijde wordt bekroond door een gelauwerde doodskop die op knokels rust; aan weerszijde ervan, op de hoeken, gedoofde olielampen, alles in hoog reliëf.

De polychromie is voornamelijk in zwart, goud, zilver rood en groen. Bordhoogte is 154 cm en 110 cm breed.

Het gedeelde hoofdwapen (vrouwenwapen) voorstellende rechts het familiewapen van Lockhorst en links die van Huydecoper van Maarsseveen.

Boven het hoofdwapen is een bladerkroon en eronder een banderolle met O XXV DECEMB. A°M. DCC.XIII.

Aan weerszijde van het hoofdwapen zijn de kwartieren aangegeven, met aan de linkerzijde de opschriften van vaderszijde: 2. LOCKHORST - 4. HOEUFT - 6. HEYMBACH - 8. DEUTZ. Aan de rechterzijde de opschriften van moederszijde: 3. TUYL VAN SEROOSKERKEN - 5. HOEUFT - 7. REEDE - 9. DEUTZ.

Hoofdwapen

1. **Lockhorst, Isabella Agneta van**, geboren 13 januari 1732, overleden 25 december 1765, dochter van Diederik van Lockhorst en Maria Catharina Tuyll van Serooskerken, gehuwd 26 juli 1763 te Maarssen met **Jan Elias Huydecoper**, geboren 8 januari 1735, overleden ???, zoon van Jan Elias Huydecoper en Sophia Maria Agatha van der Meulen.

Kwartieren

2. **Lockhorst, Diederik van**, geboren ca.1708 te Utrecht, overleden 9 maart 1755, begraven in de St. Geertruyd kerk te Utrecht, zoon van Vincent Maximiliaan van Lockhorst en Maria Catharina Hoefft, gehuwd met

3. **Tuyll van Serooskerken, Maria Catharina**, geboren 3 mei 1708, overleden 4 mei 1787 te Utrecht, dochter van Reinoud Gerard Tuyll van Serooskerken en Isabella Agneta Hoeft.
4. **Hoeft, Maria Catharina**, geboren ca.1682, overleden 8 maart 1708 te Utrecht, dochter van Diederick Hoeft en Isabella Deutz van Assendelft, gehuwd 2 januari 1707 met **Vincent Maximiliaan van Lockhorst**, gedoopt ca.1668 te Maarssen, overleden 12 januari 1740 te Amsterdam, begraven in de Westerkerk te Amsterdam, zoon van Adam van Lockhorst en Magriet van Heimbach.
5. **Hoeufft, Isabella Agneta**, gedoopt 14 november 1683 te Amsterdam, overleden 24 juni 1725, dochter van Dierik Hoeft en Isabella Agneta Deutz, gehuwd 8 juni 1704 te Zuilen met **Reinoud Gerard Tuyll van Serooskerken**, geboren ca. 1677, overleden 8 maart 1729, zoon van Hendrik Jacob Tuyll van Serooskerken en Anna Elisabeth van Reede.
6. **Heymbach, Margaretha**, overleden 18 februari 1676, gehuwd met **Adam van Lockhorst**, geboren 29 maart 1612 te Utrecht, overleden 9 september 1699 te Utrecht, zoon van Cornelis van Lockhorst en Catharina Hardebol.
7. **Reede, Anna Elisabeth van**, geboren 9 oktober 1652, overleden 30 april 1682, dochter van Gerard van Reede en Anna Elisabeth van Lockhorst, gehuwd 20 augustus 1665 met **Hendrik Jacob Tuyll van Serooskerken**, overleden 24 juli 1692.
8. **Deutz, Isabella**, geboren 16 november 1615, overleden 1 april 1672 te Utrecht, dochter van Johan Deutz en Elisabeth Coymans, gehuwd 4 mei 1638 te Amsterdam met **Joan Hoeufft**, geboren ca.1601, overleden ca.1677.
9. **Deutz, Isabella**, geboren 16 november 1615, overleden 1 april 1672 te Utrecht, dochter van Johan Deutz en Elisabeth Coymans, gehuwd 4 mei 1638 te Amsterdam met **Joan Hoeufft**, geboren ca.1601, overleden ca.1677. ●

P.s. De onderstreepte namen worden op het bord vermeld met hun familiewapen.

Persoonlijk

Uit haar huwelijk met Jan Elias Huydecoper is een dochter geboren:

1. **Sophia Maria Agatha Huydecoper**, geboren ca.1764, overleden 21 februari 1765 te Amsterdam.

In en om Tienhoven Deel 4

Door: Tilly Lucassen

Een verpleegkundige bij het Groene Kruis in Tienhoven

In het kader van Tienhoven 770 jaar is door mij bijgaand interview opgetekend. Zo kreeg ik als ex-collega een stukje levensgeschiedenis te horen over de tijd van het werken en wonen van Martien de Vooy bij het Groene Kruis te Tienhoven. Zuster De Vooy werkte er van 1975 tot 1984. Haar werkgebied was Oud-Maarsseveen, Tienhoven, Breukeleveen, Bethunepolder en Molenpolder.

Sollicitatie

Ik was benieuwd hoe zij in Tienhoven terecht was gekomen. Martien werkte als wijkverpleegkundige

in Arnhem. Na enkele jaren gewerkt te hebben in de nieuwbouwwijk Presikhaaf, waar jonge gezinnen haar aandacht vroegen, wilde ze graag werken bij senioren.

Een andere invalshoek voor haar was de vrijheid van het dorpsleven te ervaren. Ze solliciteerde op een advertentie in het blad van de ziekenverpleging. De voorzitter van de Kruisvereniging was de heer Pak. Deze vroeg naar haar kerkelijke richting. Daar zij geen voorkeur had, vroeg hij of ze godsdienst een bezwaar vond. Zij had dit niet, dus werd ze aangenomen. Ze was de enige sollicitante. Een belevenis was het om met de heer Pak naar een tentoonstelling van raskippen te gaan. Hij was keurmeester.

Een kruisgebouw in een bunker

Haar herinneringen zijn:

Het kruisgebouw met consultatiebureau, waar zij 's morgens vroeg de kachels aan moest maken. Een heuse kachel met brede ronde pijp door het plafond. Het was een oliekachel, zonder lont en verzuipen kan die ook, met als gevolg een koud vertrek (zie afbeelding 1).

Afbeelding 1: Kachel op consultatiebureau.

Aan dit gebouw zat haar woning, een bunkerbouw met 40 cm. brede vensterbanken in de muren. Door haar gevuld met veel planten. "De douche was een ramp. In de muur was een gat... er waren een paar stenen uitgehouwen". Bovenop was een "fopdak" want tijdens de oorlog moest het er uitzien als een woning.

Op het consultatiebureau kwamen ongeveer tien baby's. In Tienhoven woonden doorgaans twee generaties onder één dak "die weten heus wel wat ze moeten doen, ze hebben geen opvoedingsconsult van een ander nodig".

Ook sociaal hielp men elkaar. Het woord mantelzorger bestond nog niet. Zij waren het van nature. Het vlees braden werd voor de oudere burens gedaan en de kolenkit werd door de buurman gebracht bij vrouw Lam oftewel Jaantje.

Martien liet merken dat zij zowel de hervormden als de gereformeerden goed gezind was. Zij kocht

op de bazaar bij beiden lootjes. De hoofdprijs bij beiden was een schaaap. Zij won een buitenthermometer, die haar huidige groentetuin siert en in de beschilderde melkbus staan nu haar weefspullen.

Dr. Liem en zijn vrouw hadden (zie afbeelding 2) een aandeel in haar groeiende vertrouwen in en van de bevolking. Dr. Liem schilderde een klomp (zie afbeelding 3) op een boerenschuur met pop. Dit schilderij heeft een ereplaats in haar huidige woning te Zwolle.

Afbeelding 2: Zuster De Vooys met Albert en Wilma Liem

Afbeelding 3

Martien was het buitenleven waard. De mensen in Tienhoven wilden wel iets doen voor "de zuster". Ze kocht een roeibootje met de naam "help me een handje" en ze kon de plas op roeien. In de winter brachten deze mensen het bootje aan de kant.

Met hulp bouwde Martien een kippenhok voor haar Friese goudpelletjes. In de tuin stond een konijnenhok met een hollandertje. Tot grote ergernis van de buurman ontsnapte het dier en zat tussen zijn kolen. De poes - een lapjeskat - werd vereerd. Die inspireerde haar - zonder patroon - tot het weven in een lap van deze poeskleuren. Het was mooi.

Samen zijn we nog langs bekende plekjes gegaan, o.a. het kerkhof waar zij bekende namen zag.

Opvallend waren de borden bij:

- De bushalte Groene Kruis lijn 122

(zie afbeelding 4)

- Het gezondheidscentrum

Haar werk wordt voortgezet ten goede voor de bewoners van Tienhoven. Dit deed haar zichtbaar goed. ●

Afbeelding 4:

Bushalte lijn 122 "Groene Kruis" aan de Nieuweweg.

Uit het fotoarchief van Jan J. van Dijk deel 11

Door: Jan J. van Dijk

Moestuin achter Raadhoven

Raadhoven kent een lange geschiedenis en is al eerder in het periodiek genoemd. Nu eens niet iets over de buitenplaats Raadhoven zelf die aan de Herengracht ligt maar iets over de moestuin en de korpszaal van het Leger des Heils. We zien Raadhoven nu vanuit de moestuin naar de Diependaalsedijk toe met foto's van bejaardenhuis waar dames woonden. Mevrouw Teuntje van Mourik-Beek (89 jaar), woont al 75 jaar in de Oudedijk. Als meisje van 16 jaar ging ze in het begin van de oorlog in de huishouding werken op Raadhoven bij het kindertehuis van het Leger des Heils waar zowel jongens als meisjes verbleven.

Ze kreeg dit baantje op voorspraak van haar vader

die de tuin en de moestuin onderhield. Dagelijks ging vader Beek op de fiets met witte klompen aan naar Raadhoven. Het gezin Beek was enkele jaren daarvoor vanuit Lunteren verhuisd naar Maarssen want in en rond Utrecht was er werk. Teuntje haar broers en zusjes verhuisden ook mee naar Maarssen. Enkele van hen zijn in de jaren vijftig van de vorige eeuw geëmigreerd naar Afrika. Teuntje bleef in de Oudedijk wonen. Haar moeder overleed vroeg en ze trouwde in 1946 met Arie van Mourik. Teuntje van Mourik-Beek herinnert zich nog goed dat ze begon op Raadhoven. Ze heeft er niet de beste herinneringen aan. De majoor, die de leiding had, was ook directrice op Raadhoven. Een stofzuiger was er nog niet. Alles moest in die tijd met stof-

Afbeelding 1: Aan de Diependaalsedijk stond het kerkgebouw van het Leger des Heils waar op zondag de samenkomsten werden gehouden. De foto's zijn in 1977 gemaakt.

fer en blik opgeveegd worden. Op de kamer van de majoor lag een groot tapijt dat wekelijks schoongemaakt moest worden. Eerst moest het schoongeveegd worden dan zout erop strooien door elkaar vegen, wat het vuil zoals gemorste drank opnam en vervolgens moest zij dit weer met stoffer en blik opvegen.

Afbeelding 2: Moestuin van Raadhoven met links de schuur van Doornburgh en de woningen aan de Diependaalsedijk.

Teuntje was zelf nog een jong meisje. Ze kon het goed vinden met de jongens en meisjes van het kindertehuis die er woonden en die veelal uit probleemgezinnen uit Amsterdam kwamen. 's Middags bleef ze warm eten in haar dienst. Ze at het liefst bij haar leeftijdsgenoten. Toen ze er een paar weken werkte vroeg de majoor of ze bij haar op haar kamer wilde komen eten immers zij was de dochter van de tuinman en geen bewoner. Het eten was er beter met veel vlees, vertelde de majoor. Teuntje Beek vond dat geen goed idee. Ze wilde bij haar leeftijdsgenoten blijven eten, die veelal een mindere kwaliteit voedsel kregen, dan de majoor. Een feest was het voor iedereen als de majoor met vakantie ging. Verplicht was het om haar uit te zwaaien. Ze ging dan naar een vakantiecamp van het Leger des Heils in Lunteren. Alles ging dan op Raadhoven veel ongedwongener en werd er niet op alles gelet en de sfeer was ook beter. In die tijd was er ook een joodse jongen die Henkie heette. Hij kwam uit Amsterdam en was op Raadhoven ondergedoken. Hoe het met

Henkie is afgelopen weet ze niet.

Wat ik mij als fotograaf nog goed herinner voor-
dat Raadhoven verbouwd is en kantoor werd van

de woningbouwvereniging Goed Wonen is, dat er
daarvoor oudere (bejaarde) dames woonden en dat
majoor Van der Pligt de directrice was ●

Afbeelding 3: Moestuin met achter aan de in aanbouw zijnde Christelijk Gereformeerde kerk 'De Hoeksteen'. Op de parkeerplaats de vrachtwagens van bodebedrijf Van Elst.

Afbeelding 4: Gezien vanaf de Diependaalsedijk naar de buitenplaats Raadhoven.

Afbeelding 5: In de jaren zeventig woonden er op Raadhoven oudere dames met in het midden staande majoor Van der Pligt die toen directrice was.

Fonds van algemeene Weldadigheid rond 1830 ¹⁾

Door: Arie de Zwart

Inleiding

In de periode van de 18e eeuw voorafgaande aan de Franse invloed (1795-1813) was de armenzorg in Maarssen niet zo nodig. Historicus Wallie Smits schreef in 1983: ²⁾

“Als we naar de gegevens kijken kan voorzichtig geconcludeerd worden dat in de 18e eeuw de Maarssense bevolking bij hoge uitzondering op steun buiten de familie was aangewezen...”.

In 1795 werd, na de komst van de Fransen en in hun kielzog het patriottenlegertje onder leiding van generaal Daendels, de Bataafse Republiek ingesteld. De zelfstandigheid van de provincies was daarmee voorbij. De nieuwe natie was toen nog tamelijk rijk. In de daarop volgende bijna 19 jaar werd, door toenemende Franse invloed, het land steeds armer. Door de instelling van het Continentaal Stelsel werden handel en scheepvaart ernstig getroffen. Ook het verplichte onderhoud van het Franse leger in Nederland heeft enorme bedragen gevraagd. Toen de Fransen eind 1813 gedwongen werden te vertrekken, lieten ze een straatarm land achter. ³⁾

In de voorheen redelijk welvarende Vechtstreek had dat zeker ook gevolgen. Onder meer verdween een aantal buitenplaatsen. Dit betekende minder werkgelegenheid voor onderhouds-, tuin- en huispersoneel. De verarming in het groot werkte door in het leven van de gewone burger, met als één van de gevolgen een toename van de criminaliteit. In die jaren werden er door de overheid maatregelen getroffen om die ontwikkeling tegen te gaan. Na aanschrijving van “Z.E. de Heeren Gouverneur der Provincie Utrecht” werd op 3 oktober 1826 door de gemeente het “Reglement op het Gaan van vaste Klep- en Stillewachts in de Gemeente Maarssen” vastgesteld. ⁴⁾ In artikel 13 wordt de taak van deze nachtwachten beschreven. “De klepwacht zal ieder uur, zodra hetzelfde op de torenklok van de gereformeerde kerk ⁵⁾ geslagen heeft, gehouden zijn dat

gedeelte van de gemeente af te lopen dat hun zal aangewezen zijn en bij afwisseling na vooraf met de klep geslagen te hebben luidkeels moeten roepen welk uur geslagen heeft, de stillewacht zal echter in het doen der ronde zacht en bedaard moeten te werk gaan, niet overluide mogen spreken, op geen klompen gaan en de ratel niet anders mogen roeren, dan wanneer hij werkelijk onraad of brand bespeurt, in welk geval de klepwacht ook onafgebroken zal moeten kleppen”. Iedere nacht liepen er vijf personen wacht, één klepwacht en vier stillewachten.

Een andere mogelijkheid om het stelen en inbreken te verminderen en tegelijkertijd de menslievendheid te dienen was het geven van financiële hulp aan de armen. Over deze benadering schreef Dick Dekker in 1979 in een artikel ⁶⁾ het volgende: “Het getal der bedelaars in die goeie ouwe tijd is hoog. Het aantal brieven van de gouverneur aan de burgemeester, waarin hij verzoekt de bedelaars te arresteren, is eveneens groot. De gearresteerden moeten getransporteerd worden naar het gesticht te Hoorn. Ieder jaar worden de gemeenten aangeslagen voor een forse bijdrage om het gesticht in stand te houden. Maar daar is de Maarssense burgemeester Van der Vliet het niet mee eens. Hij schrijft op 14 december 1819 een brief aan de gouverneur van Utrecht, ...” waarin hij de gouverneur toestemming vraagt om het geld dat Hoorn vordert in de eigen armenkas te storten”. “Op instigatie van de gouverneur komt er een maatschappij van weldadigheid...”. Dat was in 1820.

Dan komen we nu met het onderstaande bij het onderwerp van dit artikel. Dit financieel jaarverslag geeft ons een beeld van het Fonds van Weldadigheid in 1829. Dit was gedeeltelijk nog tijdens het bewind van burgemeester Theodorus van der Vliet, die op 2 juli van dat jaar werd opgevolgd door J.G. Dolmans. Het fonds was intussen ook bestemd voor Nieuw-Maarsseveen. ●

De Directie over het Fonds van
algemeen Weldadigheid te Maars-
sen en Nieuwmaarsdijk, bestaande
thans uit de Heeren Directeuren,
W. Kuyckoper Eerste Voorzitter —
F. H. van der Helm, Penningmeester
— G. J. du Marchie Samraad, opzich-
ter over het onderwijs der Jeugd —
S. Koorders tweede Voorzitter — H.
Nieuwijn, opzichter over de genees-
en Heelkundigen dienst — en J. G.
Dolmans Schreftaris, hebben in hun-

ne Vergadering van Juni 1830
onderzocht de Rekening van het ver-
melde Fonds over 1829 en de Stuk-
ken daar toe behoorende, die hun
door de Penningmeester zijn voor-
gelegd, en hebben na goed keuring
van deselve, daar uit geformeerd,
de navolgende Staat van Ontvang
en uitgaaf.

Ontvang
Eerstelyk wordt Verantwoord het Satig
Slot der Rekening van 18^e Acht en twintig.

tij tot	116-40
En tweede de Bijdragen der Deelne- mers tot	" 502 - "
en ten Deure van Negen Personen die Zich Zelfen hebben benoemd, ingeval van ongesteldheid a 5 Gulden 20 fento per hoofd " 46-80	
Zoo dat de geheelen Ontvang be- draagt	665-20

Waar tegen is gedaan de volgende

Uitgaaf.

1. Aan Schoolgelden en leverantie van
Schoolbehoeften voor 34 kinderen . . . 171 -
2. " den Onderwijzer nog voor 9 kinderen
bij Wijze van Douceur " 25 -
3. " Het Onderwijs van Les Meisjes
op de Fraaischool " 43 -
4. " Prijzen voor de kinderen, belooningen
aan de Ouders voor de goede toe- School
Zending en belooning voor Menscheleven
de claden " 39-60
5. " Genees- en heilkundige hulp . . . " 191-05
6. " Afschriften over 1828 en 1829 van brie-
ven

469-65

	Frankfort	1269-60
Nieuw, Kustantien, aan deelen van benoemde,		
als anders		17-30
7. aan de Wapen Wegens de nieuwe People		
menten		22-50
8. aan gemeene uitgeaven		20-80
en 9. in de Spaarbank te Utrecht gestort		100 -
dus de geheele uitgaaf belooft		<u>630-20</u>

Balance

Den Ontvang belooft als vore. te Linn	665-20
En de geheele uitgaaf	<u>630-66</u>
Dus meerder is Ontvangen, dan	
uitgegeven	<u>34-62</u>

Welke Somma in de Rekening over 1830 in Ontvang
zal worden gebracht, en daar bij Verantwoording ge-
schiedten der Een honderd Gulden die in de Spaar
Bank is gestort.

Aldus geformeerd en geteekend om
ter inzage voor de Heeren Deelnemers
te dienen - Te Maarsse den 30 Jun
ni 1830.

W. H. J. de Goeij
E. W. van der Helm
G. J. de Man, chieft. Secretaris
N. H. de Goeij
J. O. de Goeij

Noten:

1. Met dank aan Cees Bloemendaal voor de gegevens van het Fonds.
2. Periodiek H.K.M. jg. 10, nr. 1, blz. 8.
3. Hierbij dient vermeld te worden dat een aantal maatregelen van de Fransen een blijvend positief gevolg had, b.v. de instelling van de Burgerlijke Stand, de verbetering van de posten en wegverbindingen, enz.

4. Periodiek H.K.M. jg. 3, nr. 3, blz. 45.
5. Heette al van 1814 Nederlandse Hervormde Kerk.
6. Periodiek H.K.M. jg. 6, nr. 1, blz. 4.

Hoe de heer van Maarsseveen een belangrijke missie vervulde

Door: Arie de Zwart

1655

In het artikel hierna wordt een reis beschreven die de heer van Maarsseveen, Joan Huydecoper, in 1655 maakte. Omdat daarbij weinig gegevens over Maarssen in die tijd aan de orde komen, is een tweede artikel gemaakt met feiten en gebeurtenissen in Maarssen rond 1655, dat aangevuld is met landelijke en West-Europese gegevens over die tijd. Wegens plaatsgebrek in dit periodiek komt de aanvulling over 1655 in Maarssen enz. in de volgende aflevering. Nu eerst dus de missie van de heer Huydecoper.

Inleiding

In het kort is daarover al geschreven in een eerdere aflevering van dit blad.¹⁾ Nu volgt een uitgebreider verslag. In de marge van het gebeuren heeft Goudstein nog een rol gespeeld. Wat was er aan de hand? Zweden en het keurvorstendom Brandenburg hadden, in het midden van de 17^e eeuw, tegenstrijdige belangen in de Oostzee. Om sterker te staan in deze situatie streefde keurvorst Friedrich Wilhelm van Brandenburg²⁾ een bondgenootschap na met de Republiek der Zeven Verenigde Nederlanden, die grote handelsbelangen had in het Oostzeegebied. Op het hoogtepunt van de Gouden Eeuw was de Republiek een bondgenoot van gewicht. Meer dan door de heren in Den Haag werd de wenselijkheid

van dit bondgenootschap ingezien in Amsterdam (zie afbeelding 1). Om de invloedrijke stad nog beter te stemmen voor zijn plannen liet de keurvorst door zijn zaakgelastigde aan Amsterdam het eervolle voorstel doen als peter op te treden over zijn pasgeboren zoon, zijn beoogde opvolger. Dat

Afbeelding 1: Een roemer aan vier zijden versierd met beelden van respectievelijk Europa, Afrika, Azië en Amerika. Bovenstaande afbeelding laat Joan Huydecoper zien, voor zijn buiten Goudstein, als personificatie van Europa.

verzoek werd overgebracht middels een in vleiende bewoordingen geschreven brief. De auteur was dr. Daniël W. Weimann (1621-1666), geheimraad van Brandenburg. Deze diplomaat behartigde met bijzondere tact de politieke belangen van de keurvorst in de Republiek. De brief was van 5 maart 1655 en had als eerste gevolg dat een traktaat van het mogelijke bondgenootschap opnieuw ter sprake kwam. Vervolgens werd naar aanleiding van de brief door de vroedschap besloten het aangeboden peterschap te aanvaarden. Tegenover het denkbeeld van een verbond stonden de burgemeesters al positief en in een bezoek aan Brandenburg, ter gelegenheid van de doopplechtigheid, zagen zij een welkome gelegenheid in mondeling overleg met de keurvorst te treden. Intussen werd de grote invloed van Amsterdam aangewend in Den Haag om de heren van de zeven provincies eveneens gunstig te stemmen. In Amsterdam werd besloten dat één van de burgemeesters, Joan Huydecoper (1599-1661), de stad zou vertegenwoordigen. Hij zou daarbij een rentebrief als pillegift (doopgeschenk, red.) aanbieden ³⁾. Hoewel zeer vereerd, zag hij bijzonder op tegen de reis en het verblijf in Brandenburg. Hij was bang om ziek te worden onderweg, hij wist niet welke route hij moest volgen, hij sprak geen Duits en was onbekend met de gewoontes aan het Brandenburgse hof. Door bemiddeling van Prins Johan Maurits van Nassau ⁴⁾ zou ervoor gezorgd worden dat burgemeester Huydecoper op tijd over verse paarden kon beschikken. Ook regelde de Prins een soort pas, zodat er geen problemen zouden zijn bij grensovergangen (zie afbeelding 2). Toen Huydecoper met spoed ook meer informatie kreeg en de heer Dögen, een agent van de keurvorst in Amsterdam, aangewezen werd als de persoonlijke begeleider van de burgemeester, won zijn eerzucht het van zijn onzekerheid.

De heenreis

Op zondag 25 april 1655 's middags om 13.00 uur vertrok Huydecoper. Het gezelschap bestond uit tweeëntwintig personen. Behalve de burgemeester maakten drie burgemeesterszonen deel uit van de officiële delegatie, zoon Joan Huydecoper (1625-1704), de 17-jarige Pieter de Graaff, de 14-jarige Harmen van de Poll en ook mr. Joan Corver, één der stadssecretarissen. Een hofmeester, een barbier,

Afbeelding 2: Prins Johan Maurits van Nassau.

een bode, koetsiers, knechts en soldaten compleetden de stoet. Het grootste deel van dit ondersteunende personeel was gekleed in livrei van de stad, bestaande uit rokken en mantels van rood laken, gevoerd met zwart baai en geboord met gouden en zilveren kanten. De totale kosten van het gezantschap bedroegen f 15000,-. Daarnaast moest nog f 1000,- betaald worden voor de gouden doos waar de pillegift in zou worden aangeboden. Pieter de Graaff hield voor zichzelf een dagboek bij. Het draagt de titel: "*Journal van mijn Reyse gedaan van Amsterdam nae Berlijn gelegen int Marck-Graefschap van Brandenburg Anno 1655.*" Een karos met zes paarden en drie gewone wagens met drie of vier paarden werden gebruikt ⁵⁾. De stoet werd door zevenentwintig "*messieurs te paert*" en een aantal koetsen uitgeleide gedaan tot Naarden. Duizenden Amsterdammers stonden langs de route om de optocht te zien. 's Avonds om 21.00 uur was de deputatie in Amersfoort. Daar werd overnacht. Gezant Weimann had ondertussen in een brief aan de keurvorst zijn bezorgdheid uitgesproken. Hij was

bang dat de spotzieke Berlijners de deftige Amsterdamse heren in de maling zouden nemen, waardoor het beoogde doel - het gewenste verbond - in gevaar zou kunnen komen. Na dertien dagen, op zaterdag 8 mei om 16.30 uur, kwam de delegatie zonder enig incident in Berlijn aan. De volgende dag om 10.30 uur vond de eerste audiëntie plaats. Huydecoper kwam hierbij in grote verlegenheid omdat hij geen Duits sprak. De in andere situaties zo zelfverzekerd optredende burgemeester mompelde zachtjes wat onverstaanbare woorden. Het moet voor deze trotse man een heel pijnlijk moment geweest zijn.

De doop

Maandag 10 mei vond het doopfeest met grote plechtigheid plaats. Door het politieke belang voor de keurvorst speelde de gast uit Amsterdam een belangrijke rol. Maar ook de naaste verwanten van het keurvorstelijke echtpaar waren talrijk vertegenwoordigd. De meest aanzienlijke aanwezige was ongetwijfeld Amalia van Solms, de weduwe van stadhouder Frederik Hendrik, zij was de moeder van keurvorstin, Louise Henriëtte. Amalia fungeerde als peetmoeder. Om 15.00 uur in de middag vormde zich een statige optocht van het paleis naar de Dom van de Heilige Drievuldigheid. De stoet werd geopend door hoge hofdignitarissen en officieren. *"Dan, met statigen tred, der Amstelstad waard'ge gezant."* De heer van Maarsseveen was dus een zeer eervolle plaats toegewezen. Na de doop werden in het paleis de doopgeschenken aangeboden, waarbij Huydecoper de gouden doos met de pillgift van Amsterdam overhandigde. De brief hield de toezegging in dat Amsterdam *"duysent carolus guldens jaarlycx"* zou schenken zolang de keurprins in leven zou zijn. Door overleg tussen beide partijen werd besloten dat, in plaats van het bedrag, jaarlijks een kanon zou worden geschonken. Zo is er tot het jaar van overlijden van de prins, 1674, een hele reeks kanonnen uit Amsterdam in Berlijn terecht gekomen, sommige jaren meerdere stukken tegelijk na een schenkingspauze van enkele jaren⁶⁾. Het was groot feest in Berlijn na de doopplechtigheid. Feest op het decadente af. Vanaf het ogenblik waarop de hofstoet zich naar de Dom in beweging zette tot de late avond vloeiende er rode wijn uit een fontein op het slotplein. Bij het feestelijke doopmaal kreeg de heer van Maarsseveen opnieuw een ereplaats aan de

hoofdtafel schuin tegenover de keurvorst. De feestelijkheden duurden nog twee dagen. In de avond van de derde dag werd het feest besloten met vuurwerk. Tijdens zijn verblijf van een week in Brandenburg voerde Huydecoper op gezette tijden overleg met de keurvorst over het bondgenootschap. De keurvorst heeft Huydecoper voor zijn vertrek nog bijzondere vriendelijkheden bewezen. Hij vereerde de heer van Maarsseveen onder meer met een ivoeren beker die hij zelf vervaardigd had.

De terugreis

Huydecoper vertrok op 15 mei 1655 weer uit Berlijn, daarna werd niet de kortste weg naar Amsterdam genomen. Enkele kastelen werden bezichtigd, een paar maal werd het gezelschap door regionale grootheden een maaltijd aangeboden. Dit laatste gebeurde onder meer door Willem-Frederik (1613-1664) stadhouder van Friesland, Groningen en Drente. Bij de ontvangst van de belangrijke deputatie uit Amsterdam ging het niet alleen om beleefdheid, maar daarnaast speelden politieke bedoelingen een belangrijke rol. Evenals de keurvorst was Willem-Frederik getrouwd met een dochter van Frederik Hendrik en Amalia van Solms. De maaltijd ter ere van de heer van Maarsseveen en zijn gezelschap vond plaats in Groningen. Tijdens het verblijf aldaar heeft Willem Frederik zeker zijn best gedaan om zijn verstandhouding met Amsterdam te verbeteren. Vijf jaar eerder, in de zomer van 1650, had zijn zwager stadhouder Willem II (van Holland, Zeeland, Utrecht en Gelderland) een ernstig meningsverschil met Amsterdam over het afdanken van troepen. Willem Frederik leidde toen een onverhoedse aanval op Amsterdam om de stad te dwingen een ander standpunt in de troepenkwestie in te nemen. De aanval mislukte. Willem Frederik en Joan Huydecoper hadden elkaar bij die gelegenheid al ontmoet, toen de heer van Maarsseveen zich, namens Amsterdam, buiten de stadspoort begaf om de Friese stadhouder te overtuigen van zijn foute poging. Enkele maanden hierna werd de opdrachtgever van de aanval, Willem II, ziek en overleed hij. Zijn dood luidde in Holland, Zeeland, Utrecht en Gelderland het Eerste Stadhoudersloze Tijdperk in (1650-1672). Iedere mogelijkheid werd aangegrepen door de Oranjes en hun verwanten en ahang om te bevorderen dat er weer een stadhouder

zou worden aangesteld. Dat zal toen in Groningen ongetwijfeld ook ter sprake gekomen zijn. Op 31 mei vertrok het gezelschap uit Groningen. Na drie lange reisdagen kwam men 's avonds op 2 juni om 20.30 uur in de stad Utrecht aan. De volgende morgen omstreeks 8.30 uur streek de groep neer in Goudestein om een pauzedag in Maarsseveen door te brengen (zie afbeelding 3). Donderdag 3 juni *"sijn wij des morgens ten seven uyren van Uytrecht vertrocken deur Suylen, Marse, nae Goudesteyn ende sijn daer gecomen 's morgens ten halfnegenen ende brachten daer dien gantschen dag toe int besichtigen van kastelen en gebouwen, soo met den heer van Marseveen, als anderen toe behorende, ende wij hebben dien nacht met onse gantschen Treyn op Goudestein geslapen."* Bekend is dat diezelfde dag in Amsterdam al een erewacht tevergeefs uittrok om Huydecoper in te halen. De mening van sommigen dat de eergevoelige heer van Maarsseveen

zijn aankomst in Amsterdam met opzet een dag uitstelde om nog meer aandacht te trekken, werd bestreden. Er moet een misverstand geweest zijn over de tijd van aankomst in Amsterdam. Aanteekeningen over het vertrek en de terugkomst werden door Bontemantel gemaakt. In zijn verslag staat te lezen: *Corver, die secretaris was, heeft myn gesyt, dat de heer van Maerseveen van deze inhalinghe geen kennisse heeft gehadt voor en aleer Jan Vos de Poeet door Burgemeesteren na de Hofstede* (bedoeld is Goudestein) *gesonden, t'selfde syde en doen is t'ander daeg gescidt."* De vermoedelijke aankomstdag in Goudestein werd enkele dagen van tevoren bekend. Huydecoper stuurde een bode te paard naar Maarsseveen. Het personeel van Goudestein maakte vanaf dat moment vele overuren. Extra hulp zal nodig geweest zijn. Alles moest er piekfijn uitzien, tweeëntwintig gasten moesten in Goudestein ondergebracht en verzorgd worden. Het

ACHTERZIJDE GOUDESTEIN CA.1675 DOOR JAN van der HEYDEN

Afbeelding 3: Achterzijde van het eerste Goudestein, geschilderd door Jan van der Heyden ongeveer 20 jaar na Huydecopers reis.

huis was beschikbaar, want de familie De Sandra, die het daarvoor gedurende een periode van vijf jaar huurde, woonde intussen in het Kasteel te Maarsse bij de huidige Julianaweg. De 'vrije' dag werd door de reizigers gebruikt om wat op verhaal te komen. De Vecht en Maarsseveen werden verkend, de ceremoniële kleding werd geïnspecteerd, karos en wagens werden gereinigd en de tuigen van de paarden gepoetst. Op 4 juni 1655, direct na een vroeg middagmaal, vertrok de stoet om 12.00 uur. Die middag om 17.00 uur werd Huydecoper met veel statie in Amsterdam ontvangen. De deputatie, geëscorteerd door zeventig ruiters, reed de stad binnen. De 'Heeren' zaten met hun vrouwen en kinderen in het nieuwe stadhuis⁷⁾ (nu Paleis op de Dam) "*om de heerlijke intrede te zien*". Na bijna zes weken was de bijzondere missie van de heer van Maarsseveen ten einde (zie afbeelding 4).

Slot

Blijkbaar had Huydecoper de onderhandelingen goed gevoerd, want eind juli 1655 kwam de overeenkomst tot stand. Toch duurde het nog tot 8 oktober voordat het "*Tractaet van Alliancie defensive*" door "*Hunne Hoogmogenden*" in Den Haag werd geratificeerd. Uit een geheim artikel blijkt dat de Republiek zich verbond keurvorst Friedrich Wilhelm, indien Brandenburg werd aangevallen, bij te staan met 3000 tot 4000 man. De overeenkomst gold voor acht jaar. Na die tijd werd deze nog verlengd. En dat bleek heel gunstig voor de keurvorst. In 1674 viel de Zweedse koning het noorden van Duitsland binnen en dat betekende oorlog met Brandenburg. De strijd duurde tot 1679. De Republiek raakte er door het verdrag bij betrokken. De keurvorst wist zich te handhaven. Tromp behaalde een klinkende overwinning op de Zweedse vloot.

Afbeelding 4: Het Paleis op de Dam tot 1806 Stadhuis van Amsterdam, ontworpen door Jacob van Campen en officieel in gebruik genomen in juli 1655.

Nawoord

Amalia van Solms kwam in het voorgaande enkele malen voor, daarom volgt hier nog enige toelichting over haar rol in 1655. Zij bezat, door het overlijden van haar man stadhouder Frederik Hendrik in 1647 en door het ingaan van het Eerste Stadhouderloze Tijdperk in het najaar van 1650, geen feitelijke macht meer. Maar door haar persoonlijkheid, haar grote culturele belangstelling en haar band met de Friese stadhouder en de keurvorst van Brandenburg was ze nog altijd een gesprekspartner van gewicht. Haar bemiddelende rol in de totstandkoming van het bondgenootschap is van belang geweest. Huydecoper heeft daarvan geprofiteerd. Toen Amalia op een ander moment in Berlijn aan Huydecoper vroeg of ze Amsterdam kon bezoeken omdat ze zo graag het nieuwe stadhuis wilde bekijken, heeft hij daarin toegestemd. De heer van Maarsseveen ging daarmee zijn boekje te buiten, omdat de toestemming door de vroedschap diende te worden gegeven. Het bezorgde hem na thuiskomst nog wel wat problemen. Hoe het ook zij, haar reis naar Amsterdam vond toch plaats. En hoe! Prinses Amalia was nog de hele zomer in Brandenburg gebleven (zie afbeelding 5). Via Kleef reisde zij half oktober naar Vianen, om een bezoek van rouwbeklag te brengen aan haar zuster die kort te voren weduwe was geworden. In Vianen diende zich de pensionaris van Amsterdam, Vogelsangk, aan om de Prinses namens de burgemeesters officieel uit te nodigen om bij haar thuisreis naar Den Haag via Amsterdam te reizen en daar enkele dagen te blijven. De burgemeesters zonden twee jachten naar Utrecht om de prinses en haar gevolg af te halen. Op 21 oktober voer zij door de Vecht richting Amsterdam. Zij zal daarbij door haar goede verstandhouding met de heer van Maarsseveen zeker de nodige aandacht aan Goudestein besteed hebben. Niet bekend is of zij daar een korte stop heeft gemaakt. In Amsterdam werd zij *“getracteert met alle imaginebele grootsheyt en beleeftheit”*. Ook dit bezoek werd door beide partijen mede gebruikt om de verstoorde verhoudingen verder glad te strijken. Het verblijf, de rol van Huydecoper en de goede verstandhouding van de stad met de keurvorst hebben daar zeker toe bijgedragen. Ook bepaalde ontvangsten in Goudestein hebben in het midden van de 17e eeuw een rol in dat gebeuren gespeeld. Te denken valt aan de gesprekken

die de heer van Maarsseveen bij die gelegenheden voerde met onder meer de prinsgezinde Huygens en de keurvorst van Brandenburg. Maar herstel van het stadhouderschap zat er voorlopig niet in. Dat moest wachten tot het beruchte rampjaar 1672. Prins Willem III werd stadhouder. Hij was de zoon van de in 1650 overleden Willem II. De nieuwe stadhouder bleef 30 jaar in functie tot zijn dood in 1702. Toen werd tot 1747 het Tweede Stadhouderloze Tijdperk ingesteld. ●

Bronnen

- J.F.L. de Balbian Verster, Amsterdam en de Groote Keurvorst,
- In 16^e Jaarboek van Amstelodamum (1918).
- Pieter de Graeff, zijn in de tekst genoemde dagboek.
- Het blad Antiek, 8^e jaargang, nr. 6, januari 1974.
- De Eeuw van Frederik Hendrik, J.H. van der Veen, tweede druk, 1934.

Noten

1. Jaargang 35, blz. 19.
Het is goed te bedenken, bij het lezen, dat er in die tijd een tijdsverschil was tussen Amsterdam en Maarsseveen van 10 dagen. De heenreis van Huydecoper begon op zondag 25 april. In Maarsseveen was het toen 15 april. In december 1582 waren Holland en Zeeland overgegaan op de Gregoriaanse kalender (Paus Gregorius XIII). Men had 10 dagen overgeslagen. Utrecht en de andere gewesten handhaafden de Juliaanse kalender (Julius Ceasar). Rond 1700 namen zij ook de Gregoriaanse kalender in gebruik.
2. De keurvorst was geen vreemde in de republiek. Kort voor hij in 1640 als vorst ging regeren, vertoefde hij als keurprins aan het hof van Frederik Hendrik in Den Haag. In 1645 huwde hij met Louise Henriëtte, de oudste dochter van Frederik Hendrik.
3. Pille is in het Middelnederlands petekind, kind dat ten doop gehouden wordt. Een pillegift is dus een doopgeschenk.
4. Johan Maurits is geboren in Dillenburg in 1604, gestorven in Kleef in 1679. In onze geschiedenis is hij bekend als “Maurits de Bra-

- ziliaan". Hij trad in 1621 in dienst van de republiek. Op voorstel van Frederik Hendrik werd hij in 1636 gouverneur en opperbevelhebber in Brazilië tot 1644. In Den Haag stichtte hij het Mauritshuis. Stadhouder van Brandenburg van de Kleefse landen werd hij in 1647.
5. Een karos is onder meer: een gesloten rijtuig van bepaald model, verend opgehangen aan riemen; reis of staatsiewagen: vroeger had men in Den Haag één of meer karossen van staat, die bij plechtige gelegenheden gebruikt werden. Bron: Groot Woordenboek der Nederlandse Taal, twaalfde druk 1993.
 6. In totaal 19 stuks, waarvan het exemplaar van 1660 mogelijk nog bestaat.
 7. Het stadhuis was op dat moment nog niet officieel in gebruik. De plechtige inwijding moest nog wachten tot 29 juli van dat jaar.

Met dank aan Hans van Bommel voor de afbeeldingen 1 en 3. De overige komen uit "Platen-Atlas, Geschiedenis van het Vaderland", 5^e druk, 1910 door Dr. M.G. de Boer en H. Hettema jr.

In dit laatste periodiek van deze jaargang wil ik graag Bert en Jantien de Ruiter bedanken voor weer een jaar digitale hulp wat mijn artikelen betreft.

Afbeelding 5: Frederik Hendrik en Amalia van Solms met hun kinderen. De jonge prins volgde in 1647 zijn vader op als Prins Willem II. Hij overleed al in 1650. Toen volgde het Eerste Stadhouderloze Tijdperk tot 1672. De oudste dochter, Louise Henriëtte, trouwde met de keurvorst van Brandenburg. De jongste dochter werd de echtgenote van de Friese stadhouder Willem-Frederik. De tekst op de afbeelding luidt:

"Dewijl ick met mijn macht was voor den Bosch gelegen
Kompt WESEL in mijn hand; door Godes groote segen."

Uit de oude schoenendoos (nr. 56)

Het verdwenen molenaarshuisje in Oud-Zuilen

Door: Hans Sagel

Op 30 april 1989 maakte ik in Oud-Zuilen bovenstaande foto van de molenaarswoning bij de molen van de polder Buitenweg. Als leden van de toenmalige monumentencommissie van de gemeente Maarssen inventariseerden, beschreven en fotografeerden we in die tijd panden en objecten, die nog niet wettelijk beschermd waren maar mogelijk wel in aanmerking zouden kunnen komen om een plaats op de Maarssense gemeentelijke monumentenlijst te krijgen. De voormalige molenaarswoning, hoewel geen groots monument, vonden we wel belangrijk genoeg om op de lijst te komen omdat hij onder meer zo nadrukkelijk bij het gehele molencomplex ter plaatse behoorde. De beide poldermolens aldaar waren al veel eerder rijksmonumenten geworden.

Ook vonden we het huisje bijzonder omdat er, in tegenstelling met de ernaast gelegen, veel grotere molen van de polder Westbroek (diens wieken steken op de foto net boven het huisje uit), in dit geval vroeger door de molenaar en zijn familie niet in de molen maar naast de molen werd gewoond. Op het moment dat de foto werd gemaakt werd het huisje al geruime tijd gebruikt als vakantiewoning en tuinhuis door de familie De Geus uit Utrecht. Maar ooit vertelde iemand mij dat het huisje, toen het nog dienstwoning was, bewoond werd door een vader en moeder met negen kinderen! Pa zou zijn geld verdiend hebben met het bedienen van de molen en wat visserij. Nu lijkt het ongelooflijk dat zo'n groot gezin in zo'n kleine woning was gehuisvest. Ove-

rigens was de woonruimte in de Westbroekse poldermolen, zoals bij een bezoek geconstateerd kan worden, niet veel ruimer bemeten. Ondanks het feit dat het huisje inderdaad op de lijst geplaatst werd, is er nu helaas niets meer van terug te vinden. Dat komt doordat het pand op vrijdagavond 11 september 1998, wrang genoeg toen precies de dag voor Open Monumentendag, door een felle brand verloren is gegaan. Jaren is gepoogd het huisje te laten herstellen (herbouwen) maar uiteindelijk is dat niet gelukt. Een paar jaar heeft er op het terrein, nu een keurig grasveldje met een hekje er omheen, na de sloop van de restanten van het huis nog een overgebleven tas schoongemaakte bakstenen gestaan. Inmiddels hebben we in de VAR (12-07-2012) kunnen lezen dat deze stenen door de huidige beheerder van het molencomplex in Oud-Zuilen, Het Utrechts Landschap, gebruikt zijn voor de restauratie van

het Kasteel Loenersloot. Daar zijn ze gebruikt voor het metselwerk van de togen boven de keukenramen, waar u ze dus nu zomers (april tot oktober) bij de rondleidingen door vrijwillige gidsen van het Utrechts Landschap kan bezichtigen. Gaat dat zien! Aanmelden voor de rondleiding (prijs voor volwassenen € 7,50 p.p.) kan heel makkelijk via de website www.kasteelloenersloot.nl. Maar hoewel ik het Kasteel Loenersloot een warm hart toedraag, had ik zelf toch graag gezien dat de stenen waren gebruikt om het bescheiden monumentje aan de Groeneweg in stand te houden.

Hebt u op- of aanmerkingen naar aanleiding van deze rubriek of misschien zelf een voor publicatie geschikte foto, dan wordt u vriendelijk verzocht dit schriftelijk of telefonisch door te geven aan: J.H. Sagel, Van Lingelaan 85, 3602 PB Maarssen, tel: 0346 – 561457, e-mail: J.H.Sagel@kpnplanet.nl ●

Over historie gesproken

Het Olde Regthuys

sinds 1657

Een drinken

Leuk etenje? leuk eettenje!

www.hetolderegthuys.nl

Het Olde Regthuys, Laan van Nifterlake 101
3612 BP Tienhoven, Telefoon 0346 - 23 13 82

TOPKLASSE

SIERO SCHILDERS
Nassaustraart 71 Maarssen Tel. 562310

PYGMALION BEELDENDE KUNST

N. Bastert, P.J. Lutgers, F.J.
van Rossum du Chattel, W.
van Leusden en andere
Vechtstreekschilders in

DE VECHTSTREEKKAMER

Ook prenten en boeken over
de Vechtstreek

**WISSELENDE
EXPOSITIES
SCHILDERIJEN,
BEELDEN & GRAFIEK**

1850-1950

Romantiek, Impressionisme,
Expressionisme

Langegracht 44 Maarssen | 0346-556736 | www.pygmalion-art.com

TWEEWIELER-SPECIALIST

"DE HAAN"

NASSAUSTRAAT 99-105
MAARSSSEN 0346.561615
www.dehaantweewielers.nl

TWEEWIELER-SPECIALIST

"DE HAAN"

NASSAUSTRAAT 99-105
MAARSSSEN 0346.561615
www.dehaantweewielers.nl

Nassaustraat 14
3601 BG Maarssen
t 0346 - 58 50 30
f 0346 - 58 50 40
e ritter@era.nl

www.eraritter.nl

Erwin Ritter en Annemarie Ritter-van Duuren

• aankoop • verkoop • verhuur • taxaties • hypotheek